

CHECKLIST INFLUENZAVACCINATIE DOOR PRAKTIJKASSISTENTE

Inleiding

Volgens de Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (BIG) is het geven van een injectie zoals de influenzavaccinatie een *voorbehouden handeling*, die onder voorwaarden mag worden uitgevoerd door de praktijkassistente. Deze voorwaarden zijn:

1. dat de medewerker bekwaam is de handeling uit te voeren;
2. dat de opdrachtgever zich van de bekwaamheid heeft vergewist;
3. dat de opdrachtgever zijn toezicht en tussenkomst voldoende heeft verzekerd.

Als de praktijkassistente de opdracht aanvaardt en ze voert de handeling uit conform (schriftelijke) afspraken, dan blijft de huisarts verantwoordelijk voor de gevolgen van de handeling. De praktijkassistente is verantwoordelijk voor het volgen van het protocol en aansprakelijk voor de gevolgen, als zij daarvan afwijkt.

Checklist

Onderstaande vragen dienen als hulpmiddel om na te gaan of het in een praktijk goed geregeld is. Het is de bedoeling dat alle vragen met 'ja' beantwoord kunnen worden. De vragen die met 'nee' beantwoord worden komen in aanmerking voor bespreking of actie.

Bekwaamheid praktijkassistente

1.	Weet de praktijkassistente hoe de griepvaccinatie toegediend moet worden?	Ja	Nee
2.	Kan de praktijkassistente de griepvaccinatie uitvoeren?	Ja	Nee
3.	Heeft de praktijkassistente deze bekwaamheid ook laten zien?	Ja	Nee
4.	Wordt de bekwaamheid regelmatig (jaarlijks) beoordeeld?	Ja	Nee
5.	Kan de praktijkassistente eventuele complicaties herkennen en ernaar handelen ¹ ?	Ja	Nee
6.	Is er een protocol voor de praktijkassistente hoe te handelen bij complicaties? ¹	Ja	Nee

Verzekering van toezicht en tussenkomst

1.	Is de opdrachtgever in de praktijk aanwezig om toezicht te houden op het toedienen van griepvaccinaties?	Ja	Nee
2.	Weet de praktijkassistente hoe de opdrachtgever te bereiken is als hij visite rijdt of om andere redenen niet in de praktijk aanwezig is?	Ja	Nee

Als de praktijkassistente zelf injecties geeft bij mensen thuis

1.	Is er beschreven wat de praktijkassistente meeneemt naar de patiënt? ²	Ja	Nee
2.	Is vastgelegd hoe de praktijkassistente de opdrachtgever kan bereiken?	Ja	Nee

Evaluatie

1.	Wordt de handelwijze rond de toediening van griepvaccinaties regelmatig geëvalueerd?	Ja	Nee
----	--	----	-----

¹ Zie "Handelswijze bij complicaties na een griepvaccinatie" op de volgende pagina.

² Zie "Meenemen bij vaccinatie aan huis" op de volgende pagina.

Meenemen bij vaccinatie aan huis

Bij vaccineren aan huis neemt de praktijkassistente bij voorkeur mee:

1. influenzavaccinatie;
2. pleister in geval van nabloeden;
3. bloeddrukmeter;
4. telefoon;
5. noodsetje door de huisarts te gebruiken bij anafylaxie.

Handelswijze bij complicaties na een griepvaccinatie

Als complicatie van een griepvaccinatie kunnen optreden een lokale reactie, vasovagale collaps of een anafylaxie. Een anafylactische reactie na een griepvaccinatie treedt maar zelden op en dan bij personen, die nooit eerder een vaccinatie gehad hebben.

Complicatie	Symptomen	Behandeling
Lokale reactie	Variëren van roodheid en warmte op de injectieplaats tot urticariële eruptie die gepaard gaat met jeuk.	Reactie beperkt tot injectieplaats: geen speciale maatregelen nodig. Eventueel nat verband. Bij erupties buiten het vaccinatiegebied: let op anafylaxie (zie daar).
Vasovagale collaps	Duizelig, misselijk, bleek en zweten met uiteindelijk collaps; trage pols en lage bloeddruk.	Leg de patiënt neer, eventueel met de benen omhoog, doe extra kledingstukken uit of laat de patiënt zitten met hoofd tussen de knieën. Observeer de patiënt.
Anafylactische reactie: <u>1^e fase:</u> huidreactie	Urticaria en jeuk buiten de injectieplaats.	Nat kompres op de injectieplaats.
Anafylactische reactie: <u>2^e fase:</u> gastro-intestinale verschijnselen	Misselijkheid, braken en eventueel diarree.	1. patiënt neerleggen; 2. bloeddruk meten; 3. overleggen met huisarts; 4. noodset anafylactische reactie eventueel na overleg klaarmaken voor huisarts.
Anafylactische reactie: <u>3^e fase:</u> luchtwegen	Benauwdheid, eventueel met piepen of stridor.	
Anafylactische reactie: <u>4^e fase:</u> circulatieproblemen met shock	Zweten, collaps, snelle pols en lage bloeddruk.	

Samengesteld door Louwrens Boomsma, huisarts NHG; april 2005